Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237. Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 209. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го ЖОВТНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 7, 1953. No. 209. XOL. LXI.

ПРИПИНЕННЯ СТРАЙКУ 50,000 ВАНТАЖНИКІВ

ПРЕЗИДЕНТ СКОРИСТАВ ІЗ ЗАКОНУ ТЕФТА-ҐАРТЛІ; ВАНТАЖНИКИ ВЕРТАЮТЬ ДО ПРАЦІ

Ню Йорк, Н. Й. — Президент Айзенгавер скористав з закону Тефта-Ґартлі і тричленна комісія, яку він іменував, вирішила, що страйк вантажників на східньому побережжі загрожує добробутові і безпеці країни. Внаслідок того генеральний прокурор Бравнелл звернувся до суду з просьбою видати судову заборону страйку. Міжнародна Спілка Вантажників, що її очолює тепер виконний віцепрезидент Петрик Дж. Конолі, припинила страйк 5-го а частинно ще, — 6-го жовтня, як тільки можна було повідомити всіх робітників від стейту Мейн до Вірджінії. Але виникають нові клопоти, бо деякі місцеві відділи Міжнародної Спілки Вантажників заявили, що вони не будуть працювати, коли до праці прийматимуть тих робітників, які після викинення вантажників з АФП почали організувати нову спілку, що й надалі була б членом АФП. Страйк припинено покищо тільки на 10 днів. Під час цієї перерви суддя Едвард Вейнфелд переслухуватиме представників працедавців і робітників, і коли буде потреба, то продовжить судову заборону страйку на 80 днів. Але немає виглядів, щоб непорозуміння могли бути усунені навіть протягом 80 - денної заборони страйку, бо викинена із АФП спілка вантажників змагається за своє існування. Її змагання йдуть в трьох напрямках: 1. Боротьба за підвищення зарібної платні, вищої вкладки підприємства на забезпечення робітників та нові правила приймання на працю. — 2. Спілка Вантажників хоче затримати в своїх рядах усіх своїх членів, бо деякі з них організують нову професійну спілку, яка належала б до АФП. 3. Ця спілка мусить також боротися із змаганням Міжстейтової Комісії, яку затвердив Конґрес і яка має очистити робітничий фронт у портах від кримінальних елементів, що опанували провід спілки. Тим часом між вантажниками вже почалася боротьба за те, щоб заснувати нову спілку. Деякі місцеві відділи висловлюються за тим, щоб бути членами викиненої із АФП спілки, але інші відділи голосують за тим, щоб зорганізувати нову спілку вантажників, яка була б членом АФП. Місцевий відділ 808 більшістю 514 до 359 голосів прийняв резолюцію, щоб належати до АФП.

Головний суддя Воррен перейняв урядування

Вашингтон. — Бувший каліфорнійський губернатор — Ірл Воррен перейняв 5 жовтня пост чотирнадцятого головного судді ЗДА. Церемонія присяги відбулася в присутності президента Айзенгавера і найвищих державних урядовців. З родини Воррена була присутня тільки пані Воррен. Під час складання присяги встали всі присутні, і Воррен, складав урочисту присягу такими словами: „Я, Ірл Воррен, складаю урочисту присягу, що як суддя буду виконувати свої обов'язки без огляду на особи, і буду признавати рівні права бідним і багатим... так мені, Боже, допоможи!" Після присяги представник генерального прокурора в Найвищому Суді Роберт А. Стерн формально представив Ворренові генерального прокуратора — Бравнелла. Після цієї церемонії вдарив судейський молоток, і президент Айзенгавер та всі гості залишили залю, в якій відбулася присяга.

Головний суддя Воррен

ТУРЕЧЧИНА, БРАЗИЛІЯ Й НОВА ЗЕЛЯНДІЯ — НОВІ ЧЛЕНИ РАДИ БЕЗПЕКИ

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея вибрала 3-ох непостійних членів Ради Безпеки, а саме Нову Зеляндію — на місце Пакістану, Бразилію — на місце Чіле й Туреччину — на місце Греції. Нова Зеляндія, запропонована британським бльоком, і Бразилія, запропонована південно-американськими державами, дістали в першому ж голосуванні потрібну кількість двох третин голосів, а Туреччина дістала 40 голосів лише у восьмому голосуванні, перемігши Польщу, кандидатку Совєтського Союзу. Вишинський виступив з промовою, в якій, протестував проти кандидатури Туреччини, як дискримінації східньо-европейських держав. Президент Генеральної Асамблеї, індійка Пандіт, закликала Вишинського до порядку, звертаючи йому увагу на те, що реґулямін ОН забороняє виголошувати промови з користь чи некористь зголошених кандидатур. Коли Вишинський продовжував говорити, Пандіт наказала перервати передачу його промови. Рада Безпеки складається з 11 членів, при чому 5 великих держав мають постійне місце, а шість зарезервовані для інших держав, які змінюються що два роки. За звичаєм — членів Ради Безпеки мають вибирати держави з різних частин світу. У випадку Туреччини виринула незручність, що Туреччина має Істамбул по европейському боці, а більшість її території і сама столиця Анкара лежать на території Азії. Цього й чіплявся Вишинський. Він обурювався, наче б то „джентельмен аґрімент" запевнював досі Совєтському бльокові право десиґнувати східньо-европейського представника. ЗДА заперечують цьому твердженню, кажучи, що цей звичай перестав діяти вже від 1949 року.

В КОРЕЇ ЗРОСТАЄ ОБУРЕННЯ ПРОТИ ІНДІЙЦІВ

Токіо. — Тисячі південних корейців демонстрували на вулицях Сеулу, домагаючись випустити на волю протикомуністичних китайських та північно-корейських полонених і забрати з Кореї індійські „невтральні" війська. Між демонстрантами було 5 тисяч студентів. Це була перша велика вулична демонстрація південних корейців від часу підписання перемир'я. Серед південних корейців зростають протиіндійські настрої у зв'язку з стріляниною, що її зчинили індійці в четвер і в п'ятницю, наслідком якої 3 полонених вбито й 10 поранено. Протиіндійській акції патронує напівофіційна федерація всіх політичних партій і соціяльних груп, а співчувають їй офіційні південнокорейські кола.

Об'єднані Нації також займають гостре становище проти індійців, які, не уживши попередньо слізних бомб чи газів або інших нешкідливих для здоров'я засобів, відразу почали стріляти на безборонних, що демонстрували проти комуністів і старалися втекти з табору. Генерал Марк Кларк вислав до голови Невтральної Комісії,, індійського генерала Тімайя, широкого листа, в якому зажадав, щоб Невтральна Комісія перевірила дійсні настрої і бажання полонених, бо всі акти Невтральної Комісії вказують на те, наче б вона переконана, що полонені хочуть вертатися і що треба зробити все можливе, щоб уможливити їм поворот додому. Генерал Марк Кларк звертає увагу на те, що такий погляд Невтральної Комісії зовсім фальшиві, бо „полонені корейці і китайці демонстрували свою сильну опозицію проти комуністів, одинично й колективно, навіть проти фізичної присутности комуністичних репрезентантів". Генерал Кларк рішуче заатакував рішення Невтральної Комісії недопустити представників Об'єднаних Націй до полонених, які змінили свою думку і вирішили вертатися додому. Генерал Кларк звернув увагу, що Невтральна Комісія дозволила комуністам придивлятися, як полонених неповоротців перевозили до табору під опіку Невтральної Комісії, а також зазначив, що в часописах появилася світлина з групи полонених, які перейшли до комуністів, отже, що ту світлину зробив хтось із комуністів і продав американській пресі. Тому генерал Кларк зажадав щоб представники преси були присутні при всіх діях Невтральної Комісії.

РІЧНІ ЗБОРИ УКК — „МАЛИЙ КОНҐРЕС" АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Ню Йорк. — З канцелярії Українського Конґресового Комітету інформують, що, згідно з теперішнім станом і передбаченнями, в найближчих річних зборах Крайової Ради УКК візьмуть участь всі її члени, себто: 11 членів Екзекутиви, 24 члени Політичної Ради, 40 членів Ширшої Ради, 7 членів Контрольної Комісії та 9 членів Апеляційної Ради, разом 91 особа. З уваги на чисельність, як і на важливість справ, що стоять на порядку нарад, ці річні наради будуть своєрідним „малим конґресом" американських українців. Наради відбудуться в суботу й неділю 10-го і 11-го жовтня в готелі Говернор Клінтон при 31-ій Стріті й 7-ій Евеню. На порядку нарад Крайової Ради — звіти з діяльности УКК від останнього Конґресу в липні м.р., обговорення тих звітів, плян праці на майбутнє, доповідь на тему „невідкличних завдань під теперішню пору" та ін. Широку дискусію передбачається, зокрема, над фінансовими звітами та над проєктом бюджету. Резолюційна комісія під голосуванням адв. М. Пізнака опрацьовує проєкт резолюцій. В програмі річних зборів є теж прийняття, що відбудеться в суботу ввечорі. Під час прийняття виголосить промову конґресмен М. Файген з Огайо, відомий оборонець резолюції конґресмена Лоренса Смита в справі встановлення дипломатичних взаємин з підсовєтськими республіками Україною й Білоруссю. Промовлятиме теж адмірал Менц, представник Американського Комітету для визволення від большевизму, та відомий приятель українських визвольних змагань, колишній комішенер ДП Едвард О'Коннор. В прийнятті візьмуть участь, крім членів Крайової Ради УКК та американських гостей, представники поневолених народів та представники українських організацій метрополітальної округи. У програму річних зборів УКК включена пресова конференція, що відбудеться в суботу, 10-го жовтня, о год. 1-ій пополудні. До участи в цій конференції запрошені представники американської, української та чужомовної преси й пресових аґенцій.

Ізраїль підтримує англійців у спорі за Суез

Єрусалим. — Уряд Ізраїлю звернувся з офіційною нотою до ЗДА, Англії і Франції, застерігаючись проти англо-єгипетської угоди про Суез, згідно з якою англійці мали б відкликати всі свої війська з Суезької зони, передаючи її під суверенність Єгипту. Уряд твердить, що це порушило б рівновагу політичних сил на Близькому Сході, і висловлює острах з приводу передбаченої в англо-єгипетській угоді рішення, що Англія дістане право знову спровадити до Суезу свої війська тільки в тому разі, коли буде заатакована одна з арабських держав. Ізраїль побоюється, щоб Єгипет, діставши Суезький канал під свою повну суверенність, не робив труднощів ізраїльським кораблям у користуванні каналом. Таким чином Ізраїль, що довгий час вбачав в Англії свого ворога, який ніби підтримував арабський світ, у справі Суезу підтримує Англію проти Єгипту — найсильнішої арабської держави.

Новленд радить домагатись вільних виборів в країнах, поневолених Совєтами

Вашингтон. — Під час пресової конференції лідер республіканської більшости в Сенаті, Вільям Новленд, нав'язуючи до недавніх розмов про можливість домовитися з Совєтами щодо ненападу, заявив, що це було б можливим тільки тоді, якби Москва дозволила вільні вибори в сателітних країнах. Якщо б пакт ненападу був підписаний без дотримання цієї передумови, то це було б рівнозначне з „засудженням народів цих країн на вічну підлеглість совєтській тиранії". „Тоді, — продовжував сенатор, — це був би не почесний мир, а повторення Ялти і Мюнхену", натякаючи на попередні договори вільного світу з Совєтами і гітлерівською Німеччиною, які довели до уярмлення Москвою багатьох вільних країн й до окупації Чехії Німеччиною. В Новленд підкреслив, що на цю тему він розмовляв з президентом Айзенгавером та державним секретарем Джаном Ф. Доллесом, отож дав зрозуміти, що висловлені на пресовій конференції думки не є лише його відокремленим поглядом на справу замирення з Совєтами. Свої твердження Новленд нав'язував до пропозицій Стівенсона, який, повернувшись з закордонної подорожі, радив домовитись з совєтським бльоком щодо пакту ненападу, так, як про це домовлено з деякими вільними країнами. На це сен. Новленд заявив, що було б помилкою розпочати заходи в цьому напрямку, „якщо Совєтський Союз не дозволить вільних виборів в Східній Німеччині, Польщі, Чехословаччині, Мадярщині, Румунії, Болгарії, Латвії, Литві і Естонії".

ПОМЕР Д-Р ЮЛІЯН ВАССІЯН

Шікаґо, Ілл. — (Б. Г.). — Минулої суботи, дня 3-го жовтня, тут помер відомий публіцист, філософ та чільний діяч українського націоналістичного руху, колишній співробітник націоналістичного журналу „Розбудова Нації" та інших націоналістичних часописів і журналів, бувший політичний в'язень і визначний діяч д-р — Юліян Вассіян. Похорон відбувся у вівторок, 6-го жовтня.

Втікачі — це основа для об'єднання Европи

Ст. Луїс, Міcс. — Тут відбулася п'ятиденна конференція добродійних організацій ЗДА й Канади, в якій взяли участь 2,500 духовних і світських делеґатів. На конференції промовляв німецький міністер Вернер Г. Мідделман, який заявив, що втікачі з-поза залізної заслони — це основа для об'єднання всієї Европи. Отець Альойзій Вицісло, заступник директора Нешенел Кетолік Велфер Конференс, подав до відома, що ця організація видала коло 300,000,000 долярів на допомогу втікачам у всьому світі і спровадила до ЗДА коло 150,000 втікачів, які знайшли тут нову батьківщину. Тепер плянують спровадити ще 75 тисяч втікачів на основі нового іміґраційного закону з 1953 року. Минулого року втікачам вислано 12,000,000 фунтів одежі, а цього року плянують вислати ще 20,000,000 фунтів. При кінці конференції вибрано нову управу цієї організації.

Генеральний секретар ОН пробує вияснити ситуацію в Кореї

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар ОН Гамершілд вислав офіційну відповідь червоно - китайському урядові на його останню пропозицію, щоб політична конференція у справі Кореї перетворилась в конференцію „круглого стола" і щоб включити туди 4 „невтральні" держави. Цю ноту червоні китайці вислали 13 вересня. 18 вересня ЗДА переслали за посередництвом Швеції повідомлення до Пейпінґу, що Об'єднані Нації визначили 16 своїх членів — корейських комбатантів, брати участь в конференції, плюс Південну Корею і Совєти, якщо Сов. Союзу захоче комуністична сторона. Пізніше ЗДА додатковою нотою повідомили Пейпінґ, що учасники політичної конференції, можуть якщо вирине така пропозиція, призадуматися над запрошенням туди дальших членів. На ті дві ноти не прийшла ніяка відповідь, як також комуністи не відповіли досі нічого щодо місця і дати політичної конференції. Тепер генеральний секретар ОН Гамершілд формально повідомив червоно - китайський уряд про одержання і передачу до відома членам ОН його ноти.

Втікач з совєтської армії прибув „зайцем" до ЗДА

Ню Йорк. — Сімнадцятилітній Іван Смірнов з Сталінграду, здезертирувавши з совєтської армії в Східній Німеччині, познайомився з французькими моряками, які дали йому одежу і допомогли переїхати „зайцем" до Америки. У Ню Йорку втікач першу ніч переспав в Центральному Парку, а потім йому вдалося порозумітися з російськими організаціями. Смірнова відвезено на Елліс Айленд до вияснення його справи.

ВЕЛИКИМ УСПІХОМ В ДІТРОЙТІ КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ЗАПОЧАТКУВАЛА ТУРНЕ

Дітройт, Міш. (А. М.) — Капеля Українських Бандуристів під проводом Григорія Китастого і Володимира Божика започаткувала своє мистецьке турне по Америці й Канаді концертом в Дітройті в дні 3-го жовтня. Концерт відбувся при виповненій по береги понад 3,000 публікою авдиторії Масонік Темпел та пройшов з надзвичайним успіхом. На концерті були приявні найвидатніші представники місцевого американського музичного світу. В місцевій американській пресі появились дуже прихильні оцінки концерту, зокрема в „Дітройт Нюз" і „Фрі Прес".

Бувший комуніст Бравдер твердить, що Совєти — проти допущення Китаю до ОН

Ню Йорк, Н. Й. — Бувший голова комуністичної партії ЗДА Ірл Бравдер заявив, що, на його думку, Совєти також не хотіли б, щоб червоний Китай був допущений до Об'єднаних Націй, але оскільки ЗДА виступають проти того, Вишинський домагається місця для Китаю в ОН. В той спосіб ЗДА стягають на себе ненависть Китаю і деяких інших азійських країн, а Совєти втішаються ролею оборонця Китаю й Азії. На думку Бравдера, червоний Китай так довго не зможе звільнитися з-під совєтської опіки, доки він буде ізольований від решти світу.

Рішальна сесія французького парляменту

Париж. — Відкрилась сесія французького парляменту, на денний порядок якої зголошено 48 справ. Проте уряд противиться, щоб такі справи, як війна в Індо-Китаї, европейська політична спільнота і европейський пакт безпеки (спільна европейська армія) стали відразу предметом нарад. Уряд Ляніеля стоїть на становищі, що господарські справи, фінансові реформи і бюджет мають першенство, і щойно під час тих дебат над економічними проблемами вияснться ситуація. Коли б деякі партії настоювали на тому, щоб названі політичні справи включити відразу в денний порядок, уряд Ляніеля поставить вотум довір'я, з яким зв'яже загрозу, що, на випадок голосування проти уряду, парлямент буде розв'язаний і будуть розписані нові вибори. Між справами, що найбільш хвилюють французьку публічну, опінію, є теж справа Тунісу й Марокко, над якими Франція має протекторат.

Ню Йорк готується до „відбудови"

У Ню Йорку відбулося засідання, присвячене справам негайної відбудови порту, каналів, водотягів тощо, які можуть бути пошкоджені під час ворожого нападу на це місто. У засіданні взяли участь представники Федеральної і стейтової оборонних організацій, міського транспорту, міського відділу фльоти і летунства, міський відділ громадських праць, інженери Армії і прибережна охорона.

З'їзд представників американської преси в Мехіко-Сити

Мехіко Ситі. — У столиці Мехіко розпочалися наради представників реси з двадцяти п'яти американських країн. Це вже дев'ятий річний з'їзд Міжамериканського Об'єднання Преси, на який прибуло коло двохсот представників американських часописів і журналів. Головним питанням на теперішньому з'їзді є втримання свободи преси. Голова Комісії Свободи Преси, що прибув з Шікаґо, привізши з собою багато доказового матеріялу, заявив, що він говоритиме про порушення свободи преси, яке помічалося на американському континенті за останній рік. Президент виконного комітету Об'єднання Преси заявив, що завдання робітників широкі, оскільки „свобода преси є тільки частиною загальної свободи, за яку ми боремося".

Німецький маршал Павлюс засуджений на 25 років в'язниці

Берлін. — Німецький маршал Фридрих фон Павлюс, командувач німецької армії під Сталінградом, що, оточений совєтськими військами, піддався Совєтам і потім став їх коляборантом, виголошуючи через совєтське радіо промови до німців і організуючи з полонених німецьке військо по совєтському боці, попав в неласку і засуджений на 25 років в'язниці. Таку вістку привезли німецькі полонені, що тепер вертаються з совєтського полону. Між останньою групою поворотців знаходились 11 колишніх німецьких генералів, які знають докладно про долю Павлюса. Павлюс був, між іншим, одним із совєтських свідків на Нюрнберзькому процесі проти воєнних злочинців.

ПЕРШІ СТО РОКІВ НАЙТРУДНІШІ...

„Перші сто років були найтрудніші..." — твердить Хуан Маррон (зправа), якому сто років минуло шість місяців тому, але який своє століття обходив щойно тепер в оточенні 70 своїх нащадків. З його поглядом погоджується Мануель Гарсія, якому вже теж минула сотня. Обидва вони були піонерами на заході, були „на возі й під возом", але щойно тепер вони „пани на цілу губу", започаткувавши в Монровія, Каліфорнія, по другому сторіччі свого віку.

В АМЕРИЦІ

● З Білого Дому сповіщено про пляновану подорож президента Айзенгавера до Мехіко. 19 жовтня президент буде присутній на відкритті греблі на Ріо Гранде. Це була б перша закордонна подорож Айзенгавера з того часу, як він обняв становище президента.

● През. Айзенгавер прийняв у саді рож Білого Дому — тридцятьох п'ятьох представників молоді з Арґентини, Болівії, Чіле, Колюмбії, Еквадору, Панами і Перу. Юних „амбасадорів" призначено в порозумінні з головами окремих держав для спільної прогулянки по ЗДА. Хлопці привезли численні подарунки президентові, серед яких знаходяться лясcо, бриль, платівки з народніми піснями тощо.

● Представники медичного світу сповістили, в конґресовій комісії, яка досліджує можливості боротьби з недугами, що 70 відсотків випадків артретизму можуть бути вилікувані. — Мільйони хворих не лікуються й самі собі шкодять.

● Пані Франклін Д. Рузвелт заявила в промові в Де Муан, що можливий пакт неаґресії між ЗДА і Совєтами. Вона домагалася, щоб ЗДА переговорювали „на найвищому рівні" із Совєтами і не зневохочувалися початковими невдачами, бо, мовляв, виграє залежна від того, „хто довше витримає".

● В катедрі св. Патрика в Ню Йорку відбулося перше в історії цієї катедри висвячення двох єпископів. Висвячення довершив кардинал із Лос Анджелесу Джеймс Френсіс Мек Антаєр, бо нюйоркський кардинал Спелман хворий. Нові єпископи — це Едвард Вінсент Дарґін і Волтер Філіп Келленберґ. Обидва вони будуть єпископами помічниками в Ню Йорку.

● В трьох летунських катастрофах, які мали місце в стейтах Ню Йорк, Ню Джерзі і Флориді, загинули 9 осіб. Всі вони летіли на малих приватних літаках.

● Комісія Американських Ветеранів відвідала президента Айзенгавера і заявила, що допомога відсталим країнам — („Четвертий пункт") повинна не тільки продовжуватися, але її треба ще й поширити.

● Республіканський сенатор Ірвінґ М. Айвес в розмові з президентом Айзенгавером заявився за тим, щоб на основі двопартійности змагати до поліпшення робітничого закону Тефта-Гартлі.

● Геолог Дж. Кінґ сповістив з Перу, що там вдалося відкрити поклади урану. Уран відшукано в департаменті Пуно на теренах, що належать до „Гохчайлд Майнінґ Компані". Компанія розглядає можливості видобуття цього цінного мінералу.

Перон про солідарність американського світу

Буенос Айрес. — Під час своєї офіційної візити в Параґваї, президент Арґентини Перон відбув пресову конференцію, на якій висловився дуже прихильно про ЗДА і президента Айзенгавера. Перон окреслив президента Айзенгавера, як одного з наймогутніших провідників західнього світу і передбачив день, коли „всі американці, від північного до південного бігуна стануть співгромадянами". Перон висловив сподівання, що в майбутньому границі американських країн затруться й що країни Америки зможуть спільно протиставитись „усім небезпекам історії". Перон заперечив, ніби його бажанням є підписати окремі договори з Чіле та Параґваєм, і що він намагається об'єднати біля Арґентини Латинську Америку, спрямовуючи це об'єднання проти ЗДА.

В СВІТІ

● Комуністичний Китай і Східня Німеччина вирішили надати взаємним репрезентантам титул „амбасадорів". У відповідному повідомленні сказано, що ці дві комуністичні країни хочуть „закріпити політичні, культурні й економічні взаємини.

● Пакістан готується до урочистого проголошення в наступному році своєї конституції, за якою ця країна має бути республікою. Головним взором для пакістанських законодатців була американська конституція.

● У Кенії в Африці, англійські війська разом із місцевою поліцією перевели новий наскок на околицю, звідки рекрутуються терористи Мав-Мав, і схопили 15 терористів. 600 осіб, чоловіків і жінок, перепитано, а 150, що не мали потрібних паперів, виселено. Найвищий суд відмовився помилувати 12 терористів, засуджених ще в березні на смерть за вбивство одної жінки.

● Мадярщина повідомила через червоний Хрест, що вона готова передати Греції 600 осіб, здебільша дітей, схоплених і вивезених з Греції під час громадянської війни в роках 1947-1949. Кошти репатріяції покриє Греція.

● Югославія знову поскаржилась, що її сусіди, Румунія, Мадярщина й Альбанія, порушили прикордонний спокій. З Румунією і Мадярщиною Югославія створила недавно Комісію для розгляду прикордонних інцидентів. Тепер виявиться, чи ця Комісія матиме практичну вартість.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖУНҐЛІ

Свобода слова, а з ним і інформації — це перша з чотирьох свобід, що їх покійний президент Рузвелт в своїй промові до Конґресу в дні 6-го січня 1941-го року поклав в основу „кращого світу". Тим часом сьогодні, 12 років після тієї промови та після „виграної" другої світової війни, в ділянці інформації існують справжні джунґлі, які навряд чи існували за доби найбільш примітивних інформаційних засобів і можливостей. Ці новітні інформаційні джунґлі відносяться до Совєтського Союзу й вони є ціллю та наслідком тієї залізної заслони, якою Москва відгородила себе та поневолені нею країни від зовнішнього світу. Звичайно, Москва має на це причину, бо коли б світ побачив і пізнав всю правду про Совєтський Союз, то міжнародне положення й міжнародна політика виглядали б дещо інакше й навряд чи представники вільного світу хотіли б не тільки договорюватись, але й взагалі говорити з представниками найбільш злочинного в історії совєтського режиму.

Москва свідомо створила інформаційні джунґлі, і про це світ знає, але він, на жаль, не робить з того належних висновків і далеко не використовує всіх можливостей і всіх засобів, щоб ці джунґлі прочистити та прояснити. Навпаки, він часто сам буває жертвою тих джунґлів і ще більше їх згущує. Кілька конкретних прикладів дадуть загальний образ того стану.

Згадуваний вже на цьому місці американський дипломат, що дав широке інтерв'ю журналові „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" на тему „фактів про Совєтський Союз", м. і. твердить, що українці, яким пощастило втекти на Захід, здезертувавши із совєтської армії в Німеччині, виявляють мало української національної свідомости. Звичайно, це може бути факт, що його автор інтерв'ю стверджує, і на тому кінець. Але він вже навіть не намагається дошукуватись причин того, що їх міг виснити той же таки малосвідомий український втікач, якщо б він був запитав його, в якому чисельному відношенні служать українці в совєтських окупаційних відділах в Німеччині і скільки тих українців є, наприклад, на Далекому Сході, звідки нікуди втікати, скільки їх є на каторжних роботах в Сибіру та воєнних фабриках і т. п. Тоді він цілком певно не робив би такого загального висновку з тверджень кількох припадкових втікачів, між якими цілком добре міг би бути й — скажімо — спеціяльно вишколений втікач, тільки й підісланий на те, щоб заперечити українську національну свідомість.

Інший приклад: Поїхало собі три редактори американських студентських газет на відвідини до Совєтського Союзу, побачили там ряд „потьомкінських селищ", возили їх навіть до Києва. Тепер, повернувшись до ЗДА ,вони твердять, що — як це надруковано в „Н. Й. Таймсі" з 3-го жовтня — вони „не бачили жадних познак неспокоїв або браку симпатій до совєтського режиму в Україні". Певно, що не бачили, бо від тих познак їх в Києві відгородили ще щільнішою залізною заслоною, ніж та, що існує над Лабою.

Того самого дня, коли надруковано заяву редакторів студентських газет, аґенція „Асошіейтед Пресс" повідомила з Франкфурту, що, згідно з твердженням тількищо репатрійованого з совєтського полону німецького старшини, початком липня „російські танки поспішно вислано на Україну для здавлення повстання після вичищення Берії". „Совєтські війська — сказано в тому повідомленні — перебрали контролю всіх ключевих мостів, доріг і залізничих центрів на приблизно три тижні після усунення поліційного шефа . . ."

Такі й подібні суперечні вістки й твердження появляються часом навіть в одному й тому самому повідомленні. Очевидно, що з таких інформаційних джунґлів не легко вийти звичайному громадянинові, який не має доступу до секретних дипломатичних і розвідчих повідомлень.

Чи є який вихід з тих джунґлів? Він міг би бути, якби — у відношенні до України — пощастило створити відповідну авторитетну інформаційну службу, яка була б поставлена на найвищий інформаційний, а не пропаґандивний рівень в західньому розумінні. Звичайно, є багато справ, інформації про які могли б шкодити українському визвольному рухові, але це вже було б ділом тієї служби дбати — про що, коли й як інформувати. Недостача такої авторитетної української інформаційної служби — це одне з найбільших недомагань української політики у вільному світі .

11 більйонів на рятування Совєтів

Округло 2 більйони долярів, що їх втопили З'єдинені Держави в Китаї, який став комуністичною здобиччю, це ще ніщо в порівнянні з поверх 11 більйонами, що їх витратила Америка на Совєти, допомагаючи їм в другій світовій війні. Допомога, що її дала Америка Совєтам в другій світовій війні і ще безпосередньо після неї — безприкладна у всесвітній історії розмірами, натугою енерґії, швидкістю і прецизністю, — безприкладний теж цинізм, з яким Совєти не тільки заперечують тепер вартість тієї допомоги, але й не хочуть платити за речі, що їм завдячують своє існування, і не хочуть вернути того, що їм не належить.

Коли тільки 22 червня 1941 року німці заатакували Совєти, то вже через день тодішній президент ЗДА Ф. Д. Рузвелт обіцяв „всяку можливу допомогу", що її будуть потребувати СССР в обороні проти нацистської аґресії. Впродовж одного тижня створено в Державному Департаменті Комітет, що зайнявся справою висилання Совєтам різного добра, а в кінці вересня відбулась вже в Москві спільна нарада представників ЗДА, СССР і Англії для устійнення, чого найбільше потребують Совєти. Представником ЗДА був тоді Еверел Гарриман. І ще поки був формально підписаний договір з СССР про „наєм і позичку" в дні 11 червня 1942 р., вже йшли з Америки транспорти до Совєтів. Бо вже в листопаді 1941 року през. Рузвелт, підтягнувши СССР під закон про наєм і позичку, відразу призначив для Совєтів перший більйон кредиту. Договір про наєм і позичку, що його підписали Кордел Гол і Максим Літвінов, передбачав, що ті достави, які не будуть знищені до кінця війни, мають бути звернені Америці. Дві невибачливі помилки зробили американські автори тієї угоди, теж характеристичні для їх наївної добросердности: не устійнено відразу докладно обов'язку заплатити за отримані речі і не застережено за Америкою право перевірити на терені СССР, оскільки прислані товари зужито під час воєнних дій. Використовуючи цю прогалину, Москва повелася потім так, як у справі полонених чи в різних інших подібних випадках: або просто заперечувала, що вона має щонебудь, що повинна звернути, або не відповідала взагалі на американські ноти, або ставила від себе такі пропозиції, що їх ЗДА з престижевих причин не могли прийняти.

Американська воєнна допомога плила до Совєтів чотирма шляхами: спершу Тихим океаном до Владивостоку, але цей шлях, після вибуху війни з Японією, був перерізаних японською воєнною фльотою, — потім північним Атлантиком до Мурманська, при чому добра четвертина транспортів була знищена у висліді атак німецьких підводних човнів і летунства, потім через Іран до Каспійського моря, врешті від жовтня 1944 року, Дарданелями до Одеси й Миколаєва. Вже в січні 1943 року Совєти дістали більше, як будь-котра інша держава, включно з Англією. Ця остання, з свого боку, теж чимало спричинилась до одержання Совєтами американських товарів, бо здебільша конвоювала їх до Мурманська. В Ірані ЗДА мусіли розбудувати шляхи від Перської затоки впоперек усього краю. Це все вимагало гроша й енерґії. Коли програ Німеччини була вже очевидна, всеодно далі йшла поміч Америки большевикам: її накопичували в Сибіру в очікуванні совєтського виступу проти Японії. І ця поміч продовжувалась аж до кінця 1946 року.

Нема ніякого сумніву, що коли б не Америка з її доставами, то ніколи Совєти не змогли б зупинити німців в їх поході на Москву і Сталінград. Посередньо визнали це й самі совєтські вельможі, як Сталін, Молотов і Літвінов, у принагідних промовах та телеграмах із висловами вдячности за американську поміч, але тільки поки тривала війна. Американські фахівці вирахували, що треба би 2,660 кораблів для навантаження тієї допомоги, вагою коло $17\frac{1}{2}$ мільйонів тонн. 49% всієї допомоги — це були літаки, танки, військові авта, амуніція й інша зброя. Самих вантажних авт вислано 375,883, майже 2,000 паротягів, понад 400,000 польових телефонів, телефонічного дроту стільки, що можна б п'ятикротно обмотати ним земний ґльоб, поверх 7,000 танків і 14,795 літаків. ЗДА вислали большевикам 585 кораблів усіх можливих родів, між ними 197 торпедних човнів, 3 льодолами, кружляк „Мілвокі" і 105 підводних ловецьких човнів. Воєнний виряд — це була одна частина допомоги. Другу становили промислові споруди, між ними шість повних рафінерій нафти, машин прерізного роду на поверх мільйон долярів, 2,800,000 тонн сталі, 2,670,000 тонн ґазолінових продуктів і т. д., і т. п. До третьої категорії допомоги належали харчі. Хоч Совєти, після втрати України, зайнятої німцями, мали ще весь плодовитий Сибір і награбовані з України склади збіжжя, проте вже від початку 1942 року ЗДА посилали туди зерно, муку і цукор, а згодом — м'ясні консерви, товщі, сушені овочі й ярину, і навіть спеціяльно для цієї цілі фабрикований борщ. З кінцем війни, у вересні 1945 р., доставлені до СССР харчові продукти досягли 4,478,000 тонн. До предметів першої потреби зараховано теж одяг і взуття. Тому, що большевики просили присилати їм пристосовані до московської зими високі чоботи і навіть „валянки", то зорганізовано в Америці спеціяльну фабрику такого тут незнаного і невживаного взуття. До 30 вересня 1945 р. вислано до СССР 15,417,000 пар військових черевиків і чобіт. Як сказано на вступі, вся та поміч коштувала Америці докладно 11,054,449,197 долярів, з чого кругло 280 мільйонів видано на посилки, що пішли вже після вересня 1945 року.

30 квітня 1947 року почалися переговори про зворот тієї позички, грішми чи товаром, що залишився незнищений. СССР погодилися вернути 186 кораблів, але під умовою (!), що 167 інших кораблів їм відпродасться. ЗДА на це не погодились, вимагаючи звороту всіх кораблів. На те СССР звернули тільки кружляк „Мілвокі", 27 фреґатів і 9 інших кораблів. У серпні 1951 р. большевики „великодушно" запропонували Америці заплатити їй 300,000,000 долярів, але Америка зажадала бодай 800 мільйонів і звороту 670 кораблів. Очевидно, що большевики не заплатили ні сотика і, за вийнятком названих кораблів, всіми іншими користуються по нинішній день.

Так виглядає „чесний" союзницький партнер, з яким тепер накликають „миритися" і „годитися" англійські соціялісти й навіть американський лідер демократів Стівенсон.

Микола Очерет

ЧОТИРИ ЗУСТРІЧІ

Поета Павла Тичину вибрано на голову Верховного Совєту Совєтської України на місце письменника Олександра Корнійчука. Щоб стало ясно, чому Тичину зроблено головою Верховного Совєту, хочемо пригадати наші чотири з ним зустрічі.

Перша зустріч була десь на початку десятих років, коли театр Садовського у Києві на Різдвяні Свята готував урочисту виставу популярної тоді п'єси Черкасенка: „Про що тирса шелестіла". В театральному хорі бракувало чоловічих голосів і Садовський звернувся до хору студентів Університету Св. Володимира з закликом допомогти. Охочих зголосилося понад 20 співаків. Розучивши три пісні цієї вистави, почали ми виступати на сцені театру Садовського. Якось після вистави заходить до нас у хорову кімнату Садовський і просить, щоб хтось з студентів дав притулок помічникові контролера, студентові Комерційного Інституту Павлові Тичині, який зараз не має кімнати і спить у театральному фойє. Нас двоє жило тоді в одній кімнаті, але ми мали третє вільне ліжко і тому вирішили виручити свого ж брата студента. „Добре робите, хлопці, — сказав нам Садовський, — свій же хлопець, студент, а до того тихий, смирний і поет, не п'є, не ласться, в карти не грає, не курить, за дівчатами, здається, теж не упадає, — будете собі жити. Коли ж робитиме щось не так, як ви звикли, ви на нього прикрикніть і він зробить так, як вам потрібно. Це ж слухняне телятко!"

Тож з Тичиною ми прожили півроку в одній кімнаті. Мали нагоду спостерігати його творчість біля самої, можна сказати, колиски, бо саме тоді йому Садовський доручив перекласти українською мовою Моцартів „Реквієм", який ми співали у великий піст на концерті духовних творів. Переклад був зроблений досконало і „Скорбна мати" заслужено користалась успіхом на концерті. Та це й не дивно: вихованець духовної семінарії, Павло Тичина знав добре латину і, маючи поетичний хист, переклад зробив дуже гарно. Ми були свідками зародження „Соняшних клярнетів" і бачили, як уперто і систематично Тичина працював над кожним рядком своїх віршів. Ця його дбайлива праця цілковито перевертала наше уявлення про поета. Поет для нас був людиною надхнення, що „з маху" писав свої шедеври, а тут ми бачили муравлину працю, наслідком якої лише за два-три місяці з'являвся вірш. Спостерігаючи це, ми, молоді хлопці, радили Тичині вивантажувати кавуни з барж, ніж так висиджувати свої вірші, хоч вірші з-під пера Тичини виходили досконалі. За весь час життя ми ні разу не мали гострої розмови з Тичиною, хоч були щирими і з гострими „кутами" хлопці. Його присутність в кімнаті ми не помічали: ніколи ніяких претенсій чи вимог, ніяких виявів своїх звичок чи бажань, ніякої суперечки. А тому часто, вийшовши з дому, не могли навіть пригадати чи в кімнаті лишився Тичина, чи його там нема.

Другу зустріч з Тичиною ми мали десь в кінці двадцятих років. Випадково дістали безплатні місця Політосвіти до театру ім. Франка. Поруч з нашими місцями були місця Партійного Комітету Київського КП(б)У, і саме на одному з тих місць ми й побачили поета Павла Тичину. „Ну, Павле, як живеш?" — звернулися ми по-товариському до нього. Поет глянув на нас і промовив: „Ви певно помилились, бо вас я не знаю". — „Як не знаєш, коли ти півроку жив разом з нами в одній кімнаті, як був в театрі Садовського помічником контролера". — „Запевняю вас, що ви помилились, бо в театрі Садовського я ніколи не був помічником контролера".

Ми встали з своїх місць і пішли геть.

Третю зустріч ми вже мали з совєтським академіком Павлом Тичиною під час чистки Академії Наук. Головою комісії для чистки був народній комісар землеробства Дудник, який нічого не розумів на академічних справах, але вважався „кріпким" партійцем — йому й доручили „чистити" Академію. Ми може б і не пішли на ту чистку, якби не почули, що саме того дня мають „чистити" професора Миколу Зерова. Почули й пішли. Того вечора першим „чистили" професора Сидоряка, старого комуніста, що до Києва приїхав зі Львова в часи революції, а тепер викладав політекономію у партійній школі. Після того, як професор Сидоряк розповів свою біографію, з характеристикою його діяльности виступив секретар комсомольського осередку партійної школи Дубнов і обвинуватив старого професора у відсутності діялектичного підходу до своєї дисципліни. Що то за „діялектичний підхід", нам, присутнім, не було ясно. Не ясно це було й старому професорові, як не було ясно і комісії. Мало того, сам секретар комсомольського осередку цього не розумів, але кожне своє речення починав: „Кожному ясна необхідність діялектичного підходу у викладанні всякої дисципліни..." Професора „вичистили" і зняли з роботи. Другим „чистили" професора Зерова, якому за головну вину поставили те, що він очолював групу поетів-неоклясиків. Демагогія такого обвинувачення була ясна для всіх присутніх, тому виступали лише члени комісії, а поети, професура і академіки, присутні в залі, мовчали. І тут виступив академік Тичина, обвинувачуючи Зерова в „неспівзвучності сучасній епосі побудови соціялізму". Він виступив, хоч міг не виступати, і саме цей виступ убив поета — так поет зробити не міг, так міг зробити лише совєтський академік Тичина, слухняний виконавець наказів КП(б)У. Зерова „вичистили", як „вичистили" пізніше і всіх „неоклясиків", але жадного професора чи академіка росіянина ця „чистка" не зачепила, — „вичищали" лише вчених українців, а після „чистки" була лише одна дорога — концентраційний табір примусової праці, де всі „вичищені" й загинули.

Четверта зустріч цілком випадково трапилась на станції, де вантажили Академію Наук України (зверніть увагу: не Українська Академія Наук, а Академія Наук України, російської провінції) для виїзду „вглиб Росії". Мусимо з'ясувати, що совєтські академіки були партійні і непартійні. Партійний совєтський академік може не мати навіть високої освіти, як не має її академік Тичина, може не мати жадного відношення до науки, як не мав академік Кренкель, звичайний радіотехнік, може бути малограмотний, яким є академік Папанін, одеський портовий вантажник, може взагалі нічого спільного не мати з академічною працею, як академік Шліхтер, п р о ф е сіональний революціонер, — зате всі вони мусять мати партійний квиток. Непартійні академіки були дійсно люди науки і ділились на дві групи: академіків росіян і академіків неросіян. Академіки росіяни одержували ордени, академічний „пайок", дармове мешкання, високу оплату наукових праць, високу місячну платню і мали багато інших „академічних п р и в і л еїв". Академіків неросіян, звичайно, засилали до концентраційних таборів на примусову працю. Ми не можемо назвати жадного прізвища російського академіка, засланого на Колиму чи Соловки, зате українських академіків там не бракувало: Степан Рудницький, Матвій Яворський, Михайло Кравчук, Михайло Слабченко, Сергій Єфремов, Йосип Гермайзе, Василь Баб'як і багато інших, що про них колись згадає вільна Україна. Так от, проходячи станцію, щоб копати під Києвом окопи, бо Київ, за наказом большевиків „бил, єсть і будет совєтський", ми й зустріли академіка Тичину. „Що Павле, виїжджаєш вглиб Росії?" — звернулись ми до нього, проходячи. Академік подивився на нас і промовив: „Ви б краще пожаліли мене, ніж глузувати з мене!" Сказав, повернувсь і пішов до вагону. Десь в душі щось у нас перевернулось і ми зрозуміли, що ніякого академіка нема, а є лише „слухняне телятко" — Павло Тичина.

Нічого дивного, що поета Тичину вибрано головою Верховного Совєту Совєтської України.

100,000 добровільців

Кажуть, що в Західній Німеччині є два вперті, докладніше сказавши, послідовні політики: Аденауер і Блянк. Перший своєю послідовністю виграв вибори і запевнив собі уряд канцлера на нових чотири роки — а другий поставить на ноги нову німецьку армію.

Уряд Блянка — так звучить офіціяльна назва, а неофіціяльно міністер військових справ — проголосив цікаві дані відносно майбутньої німецької армії. На вступі цей уряд проголошує, що новий закон про організацію армії на підставі добровільности, буде запропонований парляментові негайно після того, як він з початком жовтня збереться на своє перше засідання. Основні підстави цього закону уже устійнені старим парляментом.

За проєктом цього закону, нова німецька армія буде складатися із трьох родів добровільців: 1) Фахові старшини, на цілий час життя, чи то до відходу на пенсію. 2) Фахові підстаршини, на час 4-ох, 8-ох або 12-ох років служби. 3) Стрільці, зобов'язані до довшого часу служби (4 роки).

Початкове запотребування становить 100,000 добровільців, які будуть творити кадри та вишкільний персонал для німецьких континґентів. А ці континґенти, будуть виносити 500,000 — 600,000. Ця кадрова стотисячна сила складатиметься із 20,000 старшин та 80,000 рядових вояків. Досьогодні, уряд Блянка зареєстрував уже 105 тисяч добровільців, з чого 40 тисяч припадає на 1953 рік. Замітне, що з перемогою канцлера Аденауера, число зголошень добровільців зросло до 500 на один тиждень, а тим самим осягнуло рекорд.

При дотепер, зареєстрованих, є 10% таких, які ще при війську зовсім не служили, 60% бувших, старшин, підстаршин та стрільців і 30% старшин військової адміністрації, урядовців та старшин старших віком, яких можна ужити до служби у військовій адміністрації.

Рівно 70,000 зголошених увійдуть в майбутню армію як підстаршини та стрільці, які зобов'язуються до довшої військової служби. Число 20 тисяч старшин, є покищо вистачальне. Потрібно ще 10 тисяч добровільців — стрільців. Уряд Блянка сподівається, що до нового року цих 10,000 ще зголоситься, і армія на папері буде готова.

Персональний відділ військової управи при уряді Блянка збереться вже в жовтні або листопаді, щоб розпочати праці над призначенням старшин на вищі командні пости. При цьому будуть взяті до уваги усі зголошені генерали, зпоміж яких будуть виключені ті, які своєю діяльністю за часів Гітлера є надто обтяжені. Однак останнє слово в обсаді генеральських постів матиме спільнота европейської оборони.

На всякий випадок, німецькі казарми, в яких вимуштровувалося колись цісарських, а опісля ґітлерівських вояків, стоять порожні і чекають на вояків . . . демократичних.

Нестор

Микола Андрусяк

НАШІ КОРОЛІ

(До 700-ліття коронації Данила Романовича)

(1)

Історичні вістки про початки державного життя в Україні сягають IV століття по Христі. Германських ґотів, що в III ст. по Христі прийшли в Україну й покорили під свою владу місцеві слов'янські племена, побили в 372 р. гуни, і тоді слов'янські племена в Україні, яких ґотський історик Йордан і грецькі письменники VI ст. звуть „антами", створили свою незалежну державу. Король остґотів Германаріх відібрав собі життя, щоб не покоритися гунам, а його наслідник Вінітар — за словами Йордана, що написав історію ґотів у половині VI ст. латинською мовою, — не хотів теж підлягати гунській зверхності, відстав від гунів і „рушив зі своїм військом на краї антів". Спершу йому не пощастило, але згодом він переміг антів, узяв до неволі їхнього короля Боза та 70 його старшин і велів їх для постраху антам розіп'яти на хрестах. Йордан однаково називає „королями" і ґотських „кунінґів" і антського володаря — вождя Боза. Слід прийняти, що вже у тих часах українські слов'яни прийняли від ґотів назву володаря „кунінґ", зіслов'янщивши її на „князь", отже Йордан слов'янську назву „князь", запозичену з ґотського „кунінґ", передав латинською мовою через „рекс".

З того часу назву „князь" уживали слов'яни для означення своїх племінних володарів. Та у VIII ст. заволодів західньо-слов'янськими племенами франконський король Карло Великий, якого папа коронував у Римі на західньо-римського цісаря; внаслідок залежности західньо-слов'янських племінних князів від Карла Великого, постала від його імени серед західніх слов'ян назва „король" для означення суверенного володаря. На Русі назва „князь" означала також суверенного володаря. Тим то „Повість временних літ" називає „князями" угорського Стефана і польського Болеслава, хоч вони дістали королівські корони: перший від папи, другий від західньо-римського цісаря Оттона III. Але ще перед постанням великої держави Русь із столицею у Києві, Бертинська хроніка подає, що в 839 р. візантійський цісар Теофіл вислав своїх послів до короля франків Людвика Побожного. Разом з візантійськими послами вибралися до цього короля посли від короля племени „Рос" Гакана, які раніше прибули до Царгороду й оповідали, що вони з роду свеонів. З цієї першої західньо-европейської вістки про перебування послів руського племени в Царгороді годі збагнути, чи „Гакан" перекручене скандінавське ім'я Гакон, чи хазарська назва володаря „каган", що означає великого володаря, якої то назви вжив київський митрополит Іларіон у своїй „похвалі кагану нашему Володимиру".

Скандінавські й ісляндські саґи називають князя Володимира Великого „конунґом Ґардаріки". Мерзебурський єпископ Титмар (975-1018) називає в своїй хроніці західньо-римських цісарів саської династії (трьох Оттонів), Володимира Великого (або його сина Ярослава) — „Рускорум — Рускуорум — Русценорум рекс"*), отже „королем русинів". В оповіщених Ф. Деґлером реєстрах документів візантійських цісарів**) є згадка, що візантійський цісар вислав 11 жовтня 989 р. посольство, в якому були митрополит Ефезу, епарх Антіохії та кілька єпископів і монахів, до Володимира Великого до Києва, щоб передати йому корону й інші інсиґнії та цісарівну Анну. Немає сумніву, що коронація Володимира на царя-короля відбулася у зв'язку з його вінчанням із цісарівною. Арґументи Петра Ісаєва („Чи Володимир Великий був коронований?", Филаделфійський „Шлях", 1949, чч. 33-36), що візантійські посли тільки привезли корону, а коронували його щойно папські посли в 1000 р., не витримують критики, тому що немає згадки про коронацію Володимира папськими послами, і годі припускати, що візантійський цісар поручив своїм архиєреям тільки передати корону, а здержатися з коронацією, яку мали б виконати аж щойно посли з Риму, з яким суперничала Візантія на слов'янському терені. Традиція про царську корону Володимира зберігалася до XVI ст. в Царгороді, коли то про неї згадав у своїй грамоті в 1561 р. патріярх, що потверджував царський титул московського царя Івана IV.

Та московські книжники перекрутили цю традицію на свій лад, мовби то царську корону послав візантійський імператор не Володимирові Великому, тільки пізніше в XII ст. Константин Мономах Володимирові М о н о м ахові, але з дорученням не коронуватися до часу, доки Бог не поставить царя. Тоді для коронації Івана IV „віднайдено" в Москві т. зв. „Мономахову шапку", вигляд якої не має нічого спільного з виглядом візантійських царських корон, а є московським твором, взорованим на шапках монгольських ханів.

Заходить питання, чому автори київських літописних записок від 1039 р., чи врешті остаточно їх редактор і автор „Повісти временних літ" Нестор промовчали коронацію Володимира Великого, традиція якої в XI ст. була ще світлою? Мій здогад, що літописці промовчали цю світлу подію тому, що після смерти Володимира Великого корона дісталася в руки братовбивника Святополка I Окаянного, який, утікаючи від Ярослава Мудрого з Києва, забрав її з собою і десь запропастив. Коронація братовбивника короною Володимира Великого і запропащення її — це були події неприємливі для літописців і тому вони, щоб не згадувати, що сталося з короною, промовчали й саму коронацію Володимира. Наслідники Володимира на великокняжому київському престолі, починаючи Ярославом Мудрим, також без сумніву відбували християнський коронаційний церемоніял, хоч без корони Володимира, з благословенням митрополичим; за їх зразком відбувалися також коронаційні ц е р е м о н іяли удільних князів.

У статті „Перший король України", надрукованій у половині 30-их рр. в „Календарі-Альманаху Червоної Калини" у Львові, а передрукованій тепер у торонтськім „Українськім Робітнику" (з 24 червня 1953 р., XX, ч. 24), уважає Теофіль Коструба Ярослава Із'яславича „першим королем України". В дійсності Ярополк прибув до папи Григорія VII в квітні 1075 р. тільки як посол свого батька великого київського князя Із'яслава I Ярославича, прогнаного з Києва його молодшими, братами — князями: Святославом чернігівським і Всеволодом переяславським. В імені батька попросив він папи „руського королівства", як ленна св. Петра, і подав зажалення на польського короля Болеслава II Сміливого, що забрав від Із'яслава гроші, а не поміг йому відібрати Києва. Папа відповів Із'яславові, що бере його, як руського короля, в опіку і велів іншою буллею, адресованою до Болеслава, звернути Із'яславові гроші.

*) Андрій Микитяк: „Traces of Old Rusj Abroad", "Kетух", Stamford 1951, III, No. 4, p. 20.

**) F. Doegler: Corpus der griechischen Urkunden des Mittelalters und der neueren Zeit. Reihe A. Regesten, Abt. I, Regesten der Kaiserkunden des ostroemischen Reiches, I Teil—Regesten 565-1025, Muenchen-Berlin, 1924.

Б. Романенчук

ВАЖЛИВІСТЬ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Шкільний рік уже давно почався і по всіх школах відбувається навчання. Відбувається воно і в вечірніх чи суботніх школах українознавства, які ведуть Учительські Громади, Т-ва „Рідної Школи" чи інші громадські установи. Але чи для всіх українських дітей воно почалося? Чи всі українські діти користають з цих шкіл і вчаться української мови та українознавства? Далеко не всі. Лише невеличка кількість. Незначний відсоток дітей нової української іміграції ходить до цих шкіл. Може одна четвертина, може трохи більше, але більшість, три четвертини, виростає в постійному відчужуванні від України, від українських справ, від своїх батьків. Чимало батьків, можливо, це бачить і болїє над тим, але немало є й таких, які дивляться на все те байдуже.

Просто дивно стає, що батьки, які занедбують вчити дітей українознавства, не хочуть чи не можуть зрозуміти, що вони своїм дітям роблять велику шкоду, хоч би тільки тому, що позбавляють дитину можливости набувати знання, яке напевно буде потрібне їх майбутній кар'єрі. Вже сьогодні можемо занотувати чимало фактів, які показують, що знання української мови та українознавства приносить певну користь, а навіть певну вигоду. Але ж бо чимало наших батьків хворіє на почуття меншевартости. Треба їм конечно позбутися цього почуття і навіть самої думки, що українська мова ніде й нікому непотрібна. Це тільки так їм здається, бо вони короткозорі. Українська мова силою певних обставин буде щораз більше потрібна, і люди, які цю мову добре знають, будуть належно використані. Колись діти напевно нарікатимуть на своїх батьків, що не вчили їх рідної мови. Діти давньої української іміграції, які тут народилися й училися української мови та українознавства, не жалують сьогодні. І вони вдячні батькам, що вчили їх. Це їм зовсім не перешкодило стати добрими американськими громадянами та працювати для добра своєї батьківщини, в якій народилися. Але при тому вони свідомі свого походження і стараються працювати для добра українського народу, для добра батьківщини батьків своїх. А подумати лише, скільки доброго можна зробити для української справи і рівночасно для американської, а при тому і для свого особистого добра, для своєї кар'єри! Варто подивитися на інші національні групи в Америці. Деякі з них мають своїх конґресменів, сенаторів та інших визначних державних діячів. Вони не вирікалися свого народу, не цуралися своїх батьків, не соромилися своєї мови. І за це їх більше шанують. Хто не любить і не шанує народу, з якого походить, той не вмітиме шанувати й любити народу, до якого пристає.

Дуже часто чуємо заяви визначних американців, що хто відрікається свого походження, той не є і не може бути добрим американцем. Вони навіть закликають цінити й шанувати рідну мову й рідні традиції, бо цим збагачується американська культура новими цінностями. Вони заохочують дітей і молодь вчитися мови своїх батьків і поширювати знання про свій край, бо це дуже корисно для Америки.

Сьогодні Америка — найперша держава, на яку звернені очі цілого світу. Вона працює для світового миру. А хіба може бути в світі тривалий мир без вільної України? В цьому переконуються політичні діячі щораз більше і знають уже, що не буде миру на світі, поки Україна під окупацією Москви. Отже працювати для світового миру, це значить працювати і для Америки і для України і для світу. Як же працюватимуть для спільного добра Америки й України сьогоднішні діти, коли вони не знатимуть нічого про Україну, коли вони просто не знатимуть української мови? А перед ким стоїть сьогодні і завтра обов'язок відкривати очі тим, що засліплені московською брехливою пропаґандою, і поборювати її для добра Америки? Хто матиме можливість і обов'язок виявляти неправду, яка діє на шкоду Америки, як не нові американські громадяни українського походження?!

Скільки нових завдань, скільки корисної праці для добра нової батьківщини можна виконати, маючи українознавчу освіту! Отже можна сміливо сказати, що сьогоднішні наші школи українознавства дуже потрібні й корисні для Америки. Нехай заспокояться батьки, які нехтують національним вихованням своїх дітей, що їх діти даремно витрачатимуть час. Ні, це їм оплатиться. Нехай хоч з цього боку підходять до справи, коли не почуваються до обов'язку зберігати дітей для рідного краю, для своєї нації.

Можна багато говорити про особисту й громадську користь з навчання дітей українознавства. І з якого б боку не підходити — з українського, американського чи просто з особистого, всі дані промовляють за те, що треба конечно дати українським дітям солідну українознавчу підготову. І незрозуміло стає, чому цього не бачуть деякі українські батьки, що спішаться зробити своїх дітей „американцями". Але якими американцями? Н е п о вноцінними, обмеженими, односторонніми. Бо коли сьогодні давні американці (тобто ті, що тут з діда-прадіда), починають вивчати українську мову й українознавство, щоб пізнати проблему, яка щораз більше стає проблемою світового значення, то наскільки більше і радше повинні це робити вже тепер українські діти, яким ця справа і рідніша, і ближча, і легша.

Створивши для справ українознавчого навчання Шкільну Раду, УКК дав доказ, що не легковажить цієї справи. Шкільна Рада створена для того, щоб безпосередньо опікуватися у к р а ї н о знавчим шкільництвом, допомагати існуючим школам, творити нові, закликати громадянство підтримувати його та притягати якнайбільше дітей. Шкільна Рада існує всього кілька місяців, і багато зробити ще не могла, але детальні пляни праці вже підготовані і в біжучому шкільному році будуть послідовно реалізуватись. Шкільна Рада особливу увагу звертає на шкільну допомогу в навчанні, отже на шкільні підручники, дитячу лектуру й літературу. В жовтні-листопаді почне виходити місячний дитячий журнал, підготовляються шкільні підручники з усіх предметів українознавства та дитяча література. Незабаром готові будуть програми навчання окремих предметів. Шкільна Рада запрошує до співпраці дитячих письменників і просить зголошувати готові до друку дитячі твори та присилати матеріяли до дитячого журналу. Що скорше будуть зібрані матеріяли до журналу, то скорше наша дітвора дістане в руки свій журналик і книжечки. (Матеріяли треба слати на адресу УКК, 50 Church St., New York, N. Y.).

Рівночасно Шкільна Рада вживає заходів, щоб українознавчі школи організувалися всюди, де є скупчення українців. Останнє слово, одначе, за батьками. Коли всі без винятку батьки зрозуміють цю важливу проблему, то всі українські діти, який би вони собі шлях згодом не вибрали, будуть збережені для України і будуть корисні для Америки.

Отже, всі українські діти до українознавчих шкіл!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

З МАНІФЕСТАЦІЇ В „ДНІ АМЕРИКАНЦЯ" В ШІКАҐО

Фраґмент Маніфестаційного Походу під час „Дня Американця" в Шікаґо в дні 20. вересня цр. вулицями міста.

В Святі взяли участь тисячні маси, організовані члени українсько-американських товариств міста Шікаґо, українських парафій різних віроісповідань, шкільні діти, члени молодечих організацій, як Пласт, Сума і ін.

Під час Маніфестаційного Віча промовляли, як головні промовці проф. Лев Добрянський, голова УККА., б. комішенер для справ ДП., Едвард О'Коннор, що їх представив приявним маніфестантам у виповненій по береги Авдиторії Шопена — голова Ліґи п. Іван Дужанський.

У концертовій частині брали участь Мішаний Хар церкви св. Николая під проводом п. І. Іванкова та солістка п. М. Гузіль.

Похід, очолюваний ветеранами американської армії постів ім. Іванко-Косович і Іващук-Цетвінський та членами - ветеранами кол. українських армій різних формацій — відбувався у незвичайно гарному порядку та викликав повні признання слова не тільки серед своїх, але й чужих. Преса помістила також низку знимок перед і після Свята, підкреслюючи, як ніколи передше, організованість і красу української Маніфестації, яка вирізнювалася додатньо під кожним оглядом від інших національних груп.

Спонзором Маніфестації була Ліґа Американців Українського Походження в Шікаґо.

Ввечорі в залях ресторану „КОМО" відбулося прийняття-вечера для гостей, при співучасті поверх 60 учасників, де промовляли оба гості та дехто із учасників.

Ню Йорк, Н. Й.

Равт УСС

Ню Йорк, Н. Й. — „Осінній стрілецький равт" відбувся 3 жовтня в Ню Йорку в залі „Бетговен голл". На цю забаву прибули представники наших комбатантських організацій, від УСС починаючи аж до наймолодшого покоління наших військовиків, що недавно воювали в Кореї. Всі вони в 12. годині вночі станули до парадного маршу, який аранжував Лев Лепкий, а знаменита оркестра В. Босого приґравала до нього, відтворюючи вперше в ЗДА відомий серед УСС „Марш Українських Січових Стрільців" покійного композитора Михайла Гайворонського. Гості були захоплені цією забавою і ґратулювали Комітетові за вдалу його організацію. Стрілецько-родинний настрій охопив усіх присутніх на залі і перенісся до буфетового відділу, де Комітет Пань гостив усіх смачними й щедрими запасами свого буфету. „Стрілецький равт" закінчився повним моральним і матеріяльним успіхом, і гості не хотіли залишати залі, хоч оркестра давно перестала грати. — Це зразок забави, який повинні наслідувати всі наші організації, — говорили вони.

Лу.

Балтімор, Мд.

Приємна урочистість.

Дня 26 вересня б. р. до Грецької Церкви в Балтімор завитав Екзарх Вселенського Константинопольського Патріярха і на ту урочистість було запрошене українське громадянство.

В неділю 27 вересня Божественну Літургію відправив Екзарх в сослуженню Архимандрита Василія Аґалдаса і Протоєрея Василія Булавки. Урочиста Служба Божа відправлялась з в и г о л о с а ми грецьким і українським; сам Екзарх подав кілька возгласів старослов'янською мовою.

В приватній бесіді Екзарх виявляв заінтересування Українською Церквою.

В. Б.

ДЕНВЕРСЬКИЙ КАЛЕЙДОСКОП

Цьогорічне літо аж ніяк не можна назвати „огірковим сезоном". Поминувши приїзд п. Д. Гуменної і п. О. Бабія, про що згадуємо на іншому місці, відбулося аж дві забави. Першу — з кінцем липня — влаштували спільними силами гр. кат. парафія та Відділ „Провидіння". Організатори забави поставили собі за ціль не так збити „касу", як в першій мірі зібрати людей разом і дати їм нагоду взаємно погуторити і весело провести час. Таке наставлення оправдане, коли взяти під увагу брак в Денвері Народного Дому чи клюбу, де Денверці могли б частіше збиратися. Одиноким збірним пунктом, це площа під церквою, де по Службі Божій відбувається с у п е ф н ицтво, хто довше видержить на полі дискусійних чи гутіркових боїв.

У вересні влаштував забаву місцевий Відділ УНС-у, а тепер приготовляється до забави Українсько - Американська Громада. Має це бути маскова забава, переплітана веселою програмою в роді скечів, куплетів на актуальні денверські теми, а теж уривків з фікційного українського щоденника „Денверські Вісті" включно з обов'язковим „Тарзаном" на останній сторінці.

В літньому сезоні Денверська Громада мала нагоду вітати на свойому терені визначних гостей — двох передових представників української літератури. При кінці липня задержалася в Денвері на кілька днів п. Докія Гуменна, і використовуючи тут свій побут, влаштувала авторський вечір, на якому відчитала уривки з недрукованої ще хроніки, над якою наша авторка саме тепер працює. Не зважаючи на короткий час, щоб повідомити усіх членів громади — прийшло коло сорока осіб, що з цікавістю прослухали уривки нового твору.

В першій половині серпня гостив теж в Денвері наш славний поет, автор „Гуцульського Куреня" Олесь Бабій. Використовуючи свою відпустку, О. Бабій хотів ближче запізнатися з Денвером та околицею, бо — як виходить з його вражень, друкованих на сторінках „Свободи" — носиться з думкою, колись осісти в Денвері.

З початком шкільного року розпочала свою працю теж наша денверська школа. Для полагоджування всяких справ зв'язаних зі школою, існує тут „Батьківський Комітет", який саме відбув свої річні Загальні Збори і взявся енерґійно до праці. В першій мірі знайдено відповідне на школу приміщення і діти вчаться тепер у нормальних клясах. Наука відбувається раз в тиждень в суботу по 3 години. Головну увагу присвячується предметом з українознавства. Підшукано вже фахову учительку і діти з охотою ходять до школи. Як зачуваємо, Батьківський Комітет має багато цікавих плянів на будуччину і сподіємося, що вони вкороткі будуть зреалізовані.

Літературно-Науковий Гурток при Українсько-Американській громаді в Денвері теж недавно відбув свої Загальні Збори і готується до свойого другого сезону. Попереднього року відбулося 9 рефератів з різних ділянок. Головною перешкодою в праці старої Управи був брак домівки, де відбувалися б сходини. Цю перешкоду на якийсь час усунено і Літературно-Науковий Гурток хоч на найближчу будучність має запевнене пристановище. Сподіємося, що нова Управа цю нагоду використає, і вже вкоротці дасть про себе знати.

Л. К.

Джерзі Сити, Н. Дж.

Створено Т-во „Рідна Школа".

Минулої неділі, 27-го вересня, відбулися тут, після довших старань та при участі представників багатьох місцевих організацій, установчі збори Товариства „Р і д н а Ш к о л а" Ініціятиву до того дала „Самопоміч", створивши кілька місяців тому Батьківський Комітет із завданням створити таку організацію, що інтересувалася б шкільним і національним вихованням дітвори й молоді до 16 року життя. Обговоривши потреби, завдання й можливості нового Т-ва, обрано його першу управу в такому складі: проф. Василь Стецюк, голова; Андрій Бук, заст. голови; Василина Мельник, секретарка; проф. Мухин, культ.- референт, інж. Харченко, фін. референт. До Контрольної Комісії обрано: мґр. Домарадський і Степан Домарацький, а третього члена має делеґувати Пласт. До Ширшої Управи Т-ва увійшли представники таких організацій: Відділ УКК (В. Шаран і проф. Савчук), Пласт, Пластприят (п-ні М. Турко), ООЧСУ (мґр. Д. Притуляк), СУМА (М. Гавур і проф. Ясіновський). Від Батьківського Комітету при місцевій Парафіяльній Школі входять: проф. В. Стецюк, інж. Харченко, С. Домарицький, мґр. Домарадський, Василина Мельник, а від Учительського збору належать: проф. Мухин та п-ні Княжинська.

Новозасноване Т-во „Рідна Школа" в Джерзі Сити звертається до всіх учителів та батьків шкільної молоді на терені міста, щоб зголошувалились в Управі Т-ва кожної суботи від год. 6—8 ввечері в домівці „Самопомочі" при 138 Ессекс Стріт, а в інші дні в крамниці „Мета" при 415 Ґров Стріт.

Василина Мельник.

НОВИЙ ЗАКОН ПРО ВІДШКОДОВАННЯ ЖЕРТВАМ НАЦИЗМУ

З днем 1 жовтня 1953 р. входить в силу новий закон про відшкодування. За цим законом право на відшкодування за втрату волі й здоров'я п р и с л у г о в у є тим бувш. переслідуваним націоналсоціялістичним режимом, котрі:

а) перебувають на терені Західньої Німецької Республіки з дня 1. січня 1947 р.;

б) перед цією датою виемігрували з терену Західньої Німецької Республіки;

в) 1. січня 1947 р. перебували в одному з таборів ДП, і до 31. 12. 46 р. не виемігрували з Західної Німецької Республіки, або набули німецьке горожанство і якщо були ув'язнені за антинацистівську діяльність, за політичні й світоглядові переконання („В е л ь т аншавунг") або з расових причин (отже, вимоги як за попереднім законом).

Бувші переслідувані націонал-соціялістичним режимом чужинці, котрі були ув'язнені з „національних причин" і їхні претензії на відшкодовання були за дотеперішнім законом (першим) відкинені або досі не полагоджені, мають право на відшкодування тільки за поважну втрату здоров'я і пошкодовання на тілі (треба мати найменше 50% непрацездатности), якщо докажуть віродайними доказовими матеріялами, що втрата здоров'я й пошкодовання на тілі є наслідком ув'язнення. Відшкодування за втрату здоров'я не є спадкові (йдеться про ренти). Тільки в тому випадку, коли пошкодований на здоров'ї помер, відшкодовання може бути передане на дружину чи дітей, котрі були на його утриманні.

Відшкодовання за позбавлення волі є н е с п а д к о в і. Спадковість може бути застосована тільки в тому випадку, коли переслідуваний перед 1. 1. 47 помер. В цьому випадку відшкодовання переходить на дружину, дітей, на батьків або найближчих членів родини померлого. Якщо переслідуваний помер після 1. 1. 47 р., претензії на відшкодування не прислуговують нікому.

Як, отже, видно з вищенаведеного і за новим законом переважна більшість бувш. політв'язнів чужинців не має виглядів на відшкодовання, хіба тільки ті, хто зможе доказати, що був ув'язнений за антинацистівську діяльність чи політичні переконання, що й вимагалось першим законом і що бувш. переслідуваним (політв'язням), звичайно, трудно доказати, бо всіх бувш. політв'язнів чужинців німецькі власті зараховують до катеґорії „національно-переслідуваних".

Докладніші інформації та про всі формальності, що їх треба буде поладнати заінтересованим справою відшкодовання у зв'язку з проголошенням нового закону, Головна Управа Ліґи Українських Політичних В'язнів доведе до відома окремим повідомленням в пресі та індивідуальними листами, негайно після того, коли буде проголошений виконний розпорядок до закону, в якому, крім адміністративних р о з п орядків, буде подана інтерпретація закону.

Просимо всіх заінтересованих слідкувати за цими справами та негайно подати до Секретаріяту ЛУПВ, Мюнхен 2, Дахаверстр. 9/II., свої нові адреси.

Секретаріят Головної Управи ЛУПВ

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2 Ев

У Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбудеться в п'ятницю 9-го ц. м. доповідь Ю. Тищенка-Сірого п. н. „Через Канаду на собаці". Початок в 8 год. веч.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою)

„У ПОМОРЯНАХ ЗАНЕДБАЛИ КУЛЬТУРНО - ОСВІТНЮ РОБОТУ"

О. Мельниченко нарікає, що в Поморянах на Львівщині занедбують культурно-освітню роботу.

В роботі культурно-освітніх закладів Поморянського району є ще цілий ряд істотних хиб. В занедбаному стані, зокрема, бібліотека в селі Поляни. Вона не може задовольнити культурних запитів читачів.

Приміщення бібліотеки — тісне, сире. Книги лежать купами на столах, на підлозі, псуються під товстим шаром пилу. Однак таке становище нікого не хвилює. Цілими тижнями буває закрита також Шпиколосівська сільська бібліотека.

В райцентрі є багато здібних співаків, музикантів, декляматорів, але вони не залучаються до участи в масовій роботі. Будинок культури працює дуже погано. Тут зовсім не діють гуртки художньої самодіяльности, лише в дні урочистих зборів і на свята читаються доповіді, лекції.

Видко, що ця „культурно-освітня" робота така, що нарід її не дуже хоче, коли аж бюрократія мусить дбати про неї.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Німеччині

РОЗВ'ЯЗУЮТЬ ТАБІР „ВАЛЬКА"

Коло Нюрнберґу існував табір „Валька", в якому мешкали особи всіх національностей, що мусіли покинути рідні землі, втікаючи перед большевиками. Німецька преса не любила цього табору і приписувала його мешканцям всі злочини, які хтонебудь поповнив в околиці.

Тим-то рішення німецького уряду розв'язати „Вальку" треба тільки привітати. Користь із того матимуть і мешканці злиденних бараків і пошкоджена репутація чужинців. Німецькі кореспонденти хай шукають собі сенсації деінде.

Тільки частина дотеперішніх мешканців залишиться в таборі „Валька", бо до нього спрямовуватимуть всіх утікачів з-поза залізної заслони, що перейшли німецький кордон по 30 червня 1950 р. Там будуть їх перевірятискринінґувати, надавати права побуту в Німеччині та визнавати за ними правний статус „чужинецьких втікачів".

Всіх інших мешканців табору, від 1,000—1,200 осіб, перенесуть до нових мурованих домів у Новому Ульмі і Ляндсгуті.

В Арґентині

УСПІШНИЙ ВИСТУП МОЛОДІ З БЕРІССО

Мандолінова оркестра під проводом п. В. Михалевського з Беріссо мала успішний виступ на фестивалі журналістів, що відбувся в театрі Колісео Подеста в місті Ева Перон, здобуваючи належне признання не лише від численної зібраної публіки, а також обширні і прихильні признання в пресі. В кількох денниках, що виходять в місті Ева Перон, були поміщені рецензії, що виступ молоді Т-ва „Просвіта" з Беріссо був на високому мистецькому рівені і заслуговує на те, щоб такі імпрези відбувалися частіше.

Слід зазначити, що п. Михалевський робить нові приготування до такого чергового виступу, в якім крім оркестри та балету виступить також міш. хор „Трембіта" під управою п. С. Гумініловича.

ВИПОВНІТЬ ТИМЧАСОВІ АШУРАНСИ ЗУАДКОМІТЕТУ ДЛЯ ЗАЛИШЕНЦІВ

Щоб приспішити полагодження переселенчих справ згідно з новим іміґраційним законом для втікачів, Злучений Український Американський Допомоговий Комітет пересилає зголошеним спонзорам по п'ять копій формулярів нового ашурансу для негайного виповнення. Ці формулярі треба виповнити точно та совісно і два з них дати потвердити нотареві. Виповнений ашуранс негайно **переслати в чотирьох копіях до Головної Канцелярії ЗУАДКомітету, а п'яту копію затримати собі або переслати аплікантові в Европу.** Рівночасно закликаємо спонзорів повідомити аплікатів, щоб вони **негайно зголосилися в найближчому американському консуляті** і заявили свою згоду на переселення до ЗДА згідно з новим іміґраційним законом для втікачів з 1953 року. **Апліканти повинні також зареєструватися в одному** з Відділів ЗУАДКомітету (найближчому для апліканта), а саме:

В НІМЕЧЧИНІ:

United Ukrainian American Relief Committee
Pienzenauerstrasse 15, Muenchen 27.

United Ukrainian American Relief Committee
Arsenalkaserne, Zimmer 404, Ludwigsburg

United Ukrainian American Relief Committee
Schierholzstrasse 41, Hannover - Buchholz

United Ukrainian American Relief Committee
Lentz Allee 109, Berlin - Dahlen

В АВСТРІЇ:

United Ukrainian American Relief Committee
Lager Parsh 15/17, Salzburg, Austria

У ФРАНЦІЇ:

United Ukrainian American Relief Committee
13, rue Taine, 13, Paris XII, France

В БЕЛЬГІЇ:

United Ukrainian American Relief Committee
72, Boulevard Charlemagne, 72, Bruxelles, Belgium

В АНГЛІЇ співпрацює ЗУАДКомітет з Федерацією Українців, якої адреса така:

Federation of Ukrainians in Gr. Br.
123 High St., Notting Hill Gate, London W. II., England

Окреме представництво ЗУАДКомітету відкрито в Трієсті для допомоги українським втікачам з Юґославії; його адреса така:

United Ukrainian American Relief Committee
23, Passagio San Andrea, Trieste, FTT, Italy

Пригадується, щоб **рівночасно не робити старань про переселення через іншу організацію, бо це лише припізнить справу.**

Від скорої висилки ашурансу залежить у великій мірі можливість дістати візу на в'їзд до ЗДА, тому спонзорам треба поспішити з підписанням ашурансу.

У всіх справах ашурансів і загального переселення звертатись особисто до канцелярій ЗУАДКомітету у ЗДА, а саме:

У ФИЛАДЕЛФІЇ:

United Ukrainian American Relief Committee
866 N. 7th St., Philadelphia 23, Pa.

У НЮ ЙОРКУ:

United Ukrainian American Relief Committee
11 E. 7th St., New York, N. Y.

ЛИСТАМИ тільки на поштову адресу Головної Канцелярії ЗУАДКомітету:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Управа ЗУАДКомітету дякує всім тим громадянам, які вже зголосили свою співпрацю в новій переселенчій акції і закликає всіх дружно допомогти в цьому великому благородному ділі.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

Комуністичні демонстрації в британській Ґвіяні

Джорджтавн, Британська Ґвіяна. — У столиці британської колонії Ґвіяна відбуваються великі комуністичні демонстрації, що змусили до гострого поготівля місцеві добровольчі та поліційні відділи. Ці відділи посилилися залогою британського кружляка, що знаходився поблизу Джорджтавну. Демонстрації мають на меті підтримати робітничий законопроєкт, що його внесли в Палату Асамблеї представники комуністичної проґресивної партії. Демонстрації пов'язані з зриванням праці на цукрових плантаціях, проте на 11 з 14 плянтацій роботи ще відбуваються нормально. Кабінет міністрів у Лондоні нараджується над заходами привернення спокою в цій далекій (північне побережжя Південної Америки) частині британської корони.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. Д. Вітовського відд. 375 повідомляє, що місячні збори відбудуться в другу неділю місяця, жовтня це є 11. жовтня, о год. 1. по пол., в Клюбі У. А. Горожан, 847 Норт Френклін вул. Всі справи будуть в тому часі полагоджувані. Пригадуємо, що секретар не буде ходити до всіх членів, щоб їм справу полагоджувати (Зміни поліс, чи імен) але все охотно буде полагоджене на зборах, тимбільше, що деякі справи мусить підписати предсідник відділу. Проситься цього придержувати. — Грималяк, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні Збори Т-ва Зап. Січ, відд. 371 відбудуться в п'ятницю, 9. жовтня, в год. 8. веч. в Січовій залі, 506 — 18 Ave., Newark, N. J. Проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах відділу. — Ю. Варанюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — В-во св. Володимира відд. 130, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. жовтня ц.р. о год. 8. ввечорі в приміщенні Католицьких Ветеранів, 33 E. 7. вул. Уряд і Контрольна Комісія дадуть звіти, також буде справа нашого балю. Довгуючих членів проситься прийти на збори і вирівняти свої залеглості. — І. Малець, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА., — Бр. св. о. Николая відд. 276 повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, о год. 1:30 по пол. Проситься прийти на збори і привести зі собою своїх приятелів, які ще не є членами УНСоюзу, а ми їх щиро приймемо і впишемо. — С. С. Ліцовська-Редеґен, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Відділ 324, повідомляє своїх, членів, що загальні місячні збори Т-ва відбудуться в суботу, 10. жовтня, о год. 8. ввечорі. Просимо ласкаво явитися і вирівнати залеглі членські вкладки. — А. Гороховський, предс.; Н. Вурак, кас.; І. Струк, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Петра і Павла, відд. 220, відбудуться в суботу, 10. жовтня, о год. 7:30 ввечорі, в парафіяльній залі 4950 South Paulina St. Пригадуємо довжникам вирівняти свої залеглі місячні вкладки, бо можуть наразитись на суспендування, як рівнож хто з членів має знайомих, що хотіли б вступити в члени до У.Н.Союзу то просимо привести на збори, а ми радо їх впишем в члени. — Уряд.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Василія відд. 364 відбудуться в неділю, 11. жовтня, в У. Н. Домі (Іст сайд) під ч. 3161, точно о год. 2. по пол. Проситься членів до численнішої участи в зборах. Буде багато важливих справ до вирішення. Залеглим пригадуємо вирівняти свої вкладки. — Гр. Кукіз, предс.; Ст. Крефт, кас.; Я. Кравчук, фін. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Т-во Укр. Нар. Союзу відд. 292 подає до відома членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, о год. 1:30 по пол., в залі У. Н. Дому при 4655 Martin & Michigan Ave. Довгуючих членів напоминається вирівняти залеглості, щоб не наражуватись на суспенду. — В. Дідик, предс.; П. Кізел, секр. М. Гузиляк, кас.;

• РОЗШУКИ •

Омелян Гр. ОЛІЙНИК просить Дмитра ОЛІЙНИКА і Василя БИБИК з Галича — приїхати до Міннеаполіс і заопікуватись його майном. Omelan Hr. Olijnyk, 2612 Pillsbury — PL 2391 — Minneapolis, Minn.

АМБРІДЖ, ПА.—Бр. св. Василія, відд. 161 повідомляє про свої місячні збори, що відбудуться в суботу, 10. жовтня в залі клюбу 600 Glenwood Ave. Напоминається всіх членів бути присутніми на зборах, буде обговорена справа бенкету з нагоди 35-річчя існування братства. — К. Кудрик, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рож Пр. Богородиці, відд. 36 повідомляє членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, о год. 5. по пол., в церковній залі. Просимо членкинь прийти на означений час бо маємо важні справи до вирішення, також напоминається довжних вирівняти свої довги. — Ю. Лиса, предс.; Х. Білецька, кас.; С. Гунька, секр.

Посмертні Згадки

СЕМЕН НАЗАР, член та Голова Контрольної Комісії 204 відділу УНСоюзу в Ню Йорку, помер нагло від удару серця дня 4. жовтня 1953 р., на 52 році життя. Залишив в смутку: дружину Марію, матір Анастазію, брата Йосипа, сестер Софію і Олену, дочку Анну, сина Михайла та внука Степана. Покійний народився 15. вересня 1902 р. в селі Струтин, золочівського повіту в Західній Україні. Похорон відбудеться у четвер, 8. жовтня в год. 9. ранку з похоронного заведення П. Яреми до церкви св. Юрія при 7. вулиці, а звідти на цвинтар Кальварія. У померлому відділ 204 втратив зразкового урядника, Товариство „Просвіта" довголітнього предсідника, а українська громада Ню Йорку невтомного робітника на народній ниві. — В. Й. П.!

В. Гасій, секр.

ВАСИЛЬ КОБИЛЯНСЬКИЙ, довголітний член Бр. св. Петра і Павла відд. 102 УНСоюзу в Клівленді, О., помер 24. вересня 1953 р. в 63 р. життя. Покійний походив зі села Слобідка Лісна, пов. Коломия, Галичина. До Союзу вступив 1926 р. Полишив у смутку дружину Анну, дочки — Марію Строб, Розалію Купчик і внучки. Похорон відбувся 26. вересня з української греко-катол. церкви св. Петра і Павла W. 7th. Тлінні останки поховано на українськім цвинтарі св. Петра і Павла — Парма, Огайо. — В. Й. П.!

М. Бобечко, секр.

ТАТІЯНА Тарнавська - ДАНКІВСЬКА, членкиня Т-ва ім. Дм. Вітовського відд. 375 У. Н. Союзу у Филаделфії, Па., померла 1. жовтня 1953 р., проживши 40 літ. Похорон відбувся 5. жовтня з греко-катол. Катедри на параф. цвинтар у Филаделфії. — В. Й. П.!

В. О. Грималяк, секр.

ЮНІЯ CEMENT & CONCRETE WORKERS
Local 18a
Запрошує урядників і членів взяти участь в похороні
бл. п. СЕМА НАЗАРА
бувшого керівника Юнії бизнесменів, який помер в неділю, 4-го жовтня.
Тіло Покійного знаходиться в каплиці П. Яреми, 129 E. 7-ма вул., в Ню Йорку.
Похорон відбудеться в четвер, 8-го жовтня, о год. 9:00 рано з каплиці до церкви св. Юрія, де о год. 10-ій відбудеться Служба Божа, а відтак на кладовище Кальварію.
JOSEPH MORRIS, President
JOSEPH HESS, Secretary

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

ТАРЗАН, ч. 3162. Вихід на позицію

— Приведіть білих в'язнів — наказував найвищий жрець. Щоб вони могли вмерти!

Поспішаючи вздовж веранди, Тарзан знайшов темну кімнату, яка мала запах білих людей.

В страшеннім зчудуванні в'язні дивилися, як він легко просувався по підлозі до накритого отвору в задній стіні.

Коли леопардолюди ввійшли і через кімнату до в'язнів, Тарзан мовчазно станув за ними.